



BÁCSALMÁS 4,8 milliárd forint érkezett járásunkba

Minden korosztály megtalálja a számításait azokban a turisztikai látnivalókban, amelyek az elmúlt években valósultak meg Bácsalmáson. A XIX. században épült Sis-kovics-kúriát eredeti állapotába állították helyre, és látogatóközponttá fejlesztették. A Bácsalmási Képfestő Műhely szomszédságában lévő parasztházban a helyi sváb és bunyevác hagyományokat mutatják be.

A Kossuth parkban fából faragott mesebeli figurák várják a látogatókat, akik a fa játéktéren fedezhetik fel az egykori kas-

télypark élő- és mesevilágát. A Bácsalmási Sóstó tanösvényen sétálók megismerhetik a szikes tó élővilágát, a Bácsalmási Ökoturisztikai Látogatóközpont a térség természeti értékeit mutatja be.

A járásban összesen több mint 4,8 milliárd forintnyi beruházás valósult meg az elmúlt években a TOP-támogatásoknak köszönhetően.

A legjelentősebbekről a 7–8. oldalon olvashat.

TOP: így fejlődött Bács-Kiskun

A 2023 végével befejeződött Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében Bács-Kiskunban történelmi léptékű, több mint 100 milliárd forint értékű fejlesztéssorozat valósult meg. A vármegyék közül itt volt a leghatékonyabb a forrásfelhasználás, és a támogatásokból mind a 119 településre jutott.

és Pest vármegye területén valósultak meg. Célja elsődlegesen a térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés, ezáltal a foglalkoztatás növelése, a munkavállaló lakosság helyben boldogulásának biztosítása volt.

Bács-Kiskunban a TOP keretében összesen **782 projekt valósult meg, mintegy 117 milliárd forint értékben**. A projektek döntő többségét a vármegye önkormányzata menedzselte.

(Folytatás a második oldalon.)

„A legnagyobb eredmény, hogy minden településre jutott fejlesztés”



TOP-beruházások: a gazdaságfejlesztés volt az első számú cél. A részletekről Kicsiny László ügyvezetővel beszélgettünk. 4. oldal



Kunbaja 7. oldal



Madaras 7. oldal



Bácsbokod 8. oldal



TOP: így fejlődött Bács-Kiskun



Bács-Kiskunban a TOP keretében összesen 782 projekt valósult meg, mintegy 117 milliárd forint értékben.

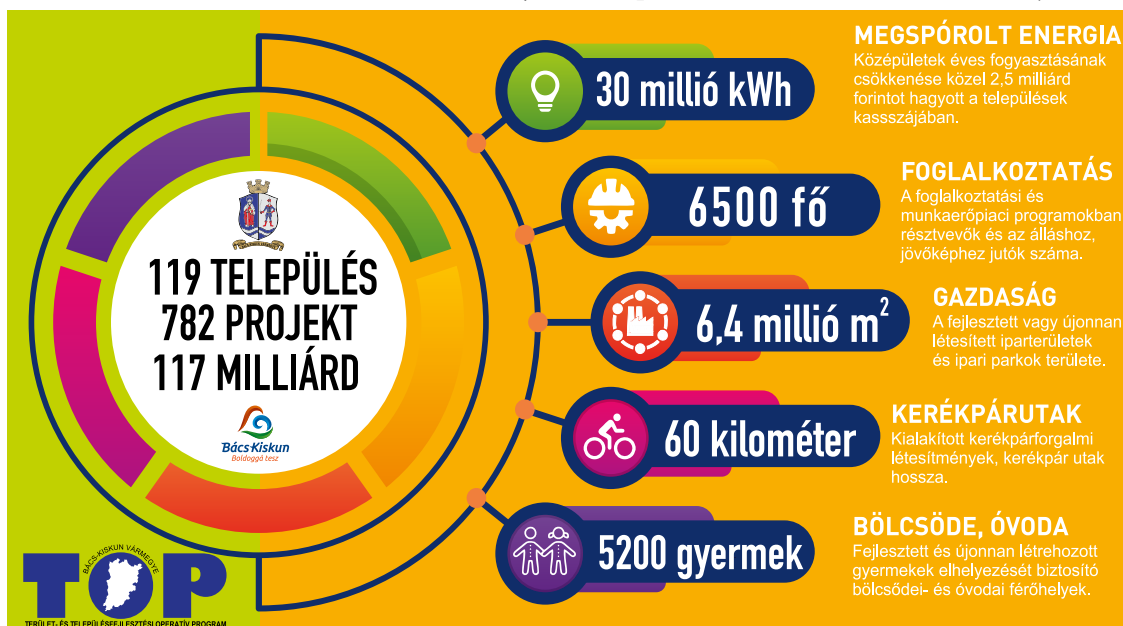
(Folytatás az első oldalról.)

Alapelv volt, hogy mindehova jusson fejlesztési forrás, ezáltal mind a 119 településen valósult(ak) meg fejlesztés(ek). A vármegye között Bács-Kiskun volt a leghatékonyabb a forrás-felhasználás tekintetében: gyakorlatilag a rendelkezésre álló teljes támogatási összeget sikerült lehívnia és felhasználnia.

Ami a részleteket illeti, a települések sokat profitálhattak a gazdasági környezet fejlesztéséből. Nemcsak

ipari parkok és iparterületek létesültek, bővültek vármegyeszerte, hanem közterek, utak, kerékpárutak épültek és újultak meg, közlekedésfejlesztési beruházások valósultak meg, valamint jelentősen nőtt a korszerű bölcsődei és óvodai férőhelyek száma. Jutott forrás a fenntartható turizmusfejlesztésre is. Így valósult meg a bugaci Arany Monostor, a szanki Kiskun Emlékhely vagy éppen a megyei önkormányzat által üzemeltetett Bor Bagoly Pince Nemesnádudvaron. Önkormányzati épületek

sora újult meg, illetve – a klímavédelmet is szem előtt tartva – vált energetikai szempontból jóval hatékonyabbá. Ehhez hasonlóan az is egyaránt településfejlesztési és klímavédelmi célokat szolgált, hogy csaknem száz csapadékvíz-elvezető rendszer újult meg és bővült a vármegye településein, segítve a csapadék helyben tartását. A helyi szolgáltatások az orvosi rendelők és szociális intézmények felújításával-építésével tovább javultak. Ennek eredményeként a vármegye lakosságának csaknem fele ma jobb



Évente két alkalommal a polgármesteri fórum ad helyet a településvezetők szakmai konzultációjának.



egészségügyi szolgáltatásban részesül, mint korábban). A több mint 2 milliárd forinttal finanszírozott foglalkoztatási paktumok – a mentorálások, képzések, átképzések, foglalkoztatási támogatások – hozzájárultak a gazdasági teljesítmény növekedéséhez és a foglalkoztatás bővüléséhez is hozzájárultak.

A projektek egy része a közösségépítést, illetve a helyi és a vármegyei identitás erősítését szolgálta. Így született meg például a Legendás út 1., 2. és a Meseföld 1., 2. kötetek, illetve más kiadványok, rajzfilmek, dokumentumfilmek. Sőt ennek segítségével vált finanszírozhatóvá a Petőfi200 emléke-

vek számos projektje, rendezvénye és kiadványa.

Mindeközben már elkezdődött a 2021 és 2027 közötti európai uniós költségvetési ciklusban futó TOP Plusz program előkészítése és megvalósítása. A támogatási források az alábbi célokat szolgálják: településfejlesztés, helyi gazdaságfejlesztés, foglalkoztatás, energetikai beruházások, klímavédelem, egészségügyi, szociális, köznevelési, közszolgáltatási fejlesztések. Ezen a programon keresztül a hét év alatt további százmilliárd forint támogatás érkezik Bács-Kiskun vármegyébe, újabb lendületet adva a történelmi léptékű fejlődésnek.

Bács-Kiskun turisztikai gyöngyszeme az elkészült bugaci Arany Monostor látogatóközpont.



Turisztikai és mobilitási szempontból is fontos kerékpárutak épültek, kapcsolódtak a meglévő hálózathoz.

Több mint 400 vállalkozás kapott lehetőséget az új gazdaságfejlesztési beruházások kapcsán.



TOP-BERUHÁZÁSOK

A gazdaságfejlesztés volt az első számú cél



Bács-Kiskun vármegyében a Terület- és Településfejlesztési Projektből finanszírozott, csaknem 800 megvalósult beruházás közül több mint félezeret a Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési ügynökség menedzselte az elmúlt hét esztendőben. A részletekről **Kicsiny László** ügyvezetővel beszélgettünk.

Az ügynökség szlogenje úgy szól, hogy „Társ a fejlesztésben”. Mit jelent ez a gyakorlatban?

Az elmúlt években a TOP, vagyis a Terület- és Településfejlesztési Projekt kifejezéssel minden vármegyei településen találkozhatunk az ott élők, hiszen még a legkisebb falvakba is jutott ilyen beruházás. Bács-Kiskunban 782 projekt valósult meg – ezek közül több mint félezeret az ügynökségünk menedzselte. Ez azt jelenti, hogy pályázatok, projektek előkészítésében, lebonyolításában és a fenntartási időszak adminisztrációjában segítjük a települési önkormányzatokat Bács-Kiskun-

ban. Azt gondolom, hogy a munka során pozitív és közvetlen kapcsolat alakult ki az önkormányzatokkal.

A közös munka meglehetősen jó hatékonysággal zajlott, hiszen a vármegyék rangsorában Bács-Kiskun az első a forrásfelhasználás tekintetében. Mit jelent ez a számok tükrében?

Az elmúlt hét éves időszakot tekintve nemcsak időben, de értékben is Bács-Kiskun bizonyult a leghatékonyabbnak. Ez azt jelenti, hogy gyakorlatilag teljes mértékben sikerült felhasználni a rendelkezésre álló támogatási keretet. Sőt! Annak idején 63 milliárd forinttal indult el a megyei

TOP-forráskeret. Miután a többi vármegyénél voltak jelentős visszahulló források, és árfolyamnyereséggel is lehetett számolni, volt lehetőségünk többlettámogatásokat igényelni. A keretösszeg így jóval 100 milliárd forint

nyek figyelembevételével. Az egyik legfontosabb eredményünknek azt tekintem, hogy kiegyensúlyozott forráselosztást valósítottunk meg, és minden településre jutott fejlesztés. Az elmúlt több mint két évtizedet figyelembe véve

„kiegyensúlyozott forráselosztást valósítottunk meg, és minden településre jutott fejlesztés...”

főlé nőtt. Az egyes beruházások támogatási összegét ráadásul a települések 100 százalékban megkapták előlegként.

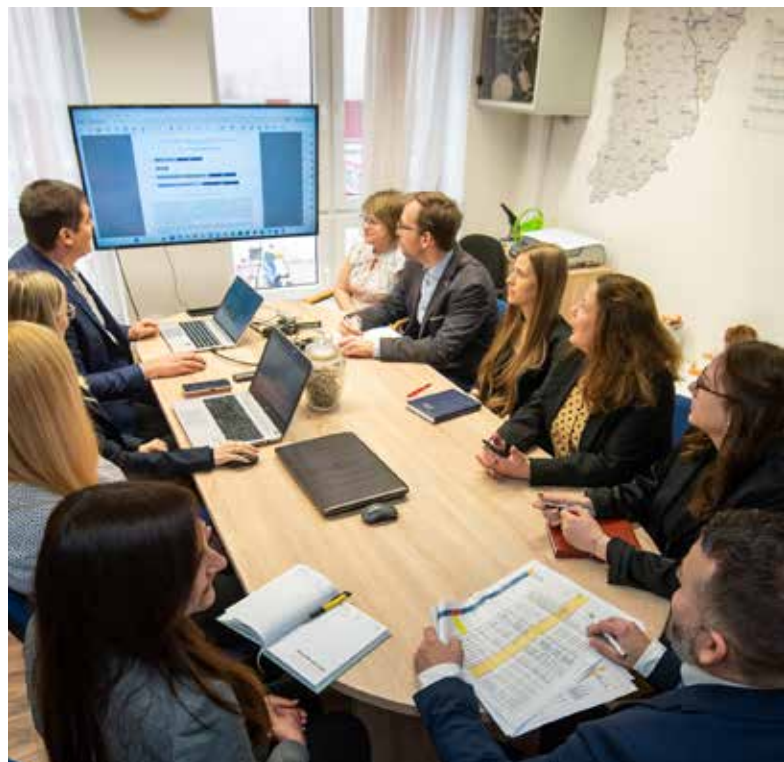
A hatékonyság az önkormányzatokkal folytatott csapatmunka mellett annak is köszönhető, hogy már a TOP indulása előtt elkezdődött a közös gondolkodás: egy összehangolt fejlesztési tervet vázoltunk fel a települési igé-

nem emlékszem olyan pályázati ciklusra, amelyben ez megvalósult volna.

A TOP 2023. év végével lezárult, minden projekt záróbeszámolóját beadtuk.

Melyek azok a területek, amelyekre hangsúlyosabban jutott támogatás?

Uniós előírás volt, hogy a TOP-keret 60 százalékát gazdaságfejlesztésre kell fordítani – ez meg is valósult.



Az ipari területek fejlesztése mellett idesorolhatók a turisztikai beruházások, illetve az óvodai, bölcsődei fejlesztések is. Utóbbiak nagymértékben segítik a munkába visszatérést a gyermekvállalást követően. De a közlekedési projektek is a gazdaságfejlesztést szolgálták, segítve a munkába járást.

A konkrét fejlesztések közül sokat ki lehetne emelni, annál is inkább, mivel egy kistépülés számára a 25-30 millió forintból megvalósuló beruházás is nagyon fontos projektnek számít. A legnagyobb projektek közül talán a zöldváros-beruházások voltak a legjelentősebbek, támogatási összeget és volument tekintve egyaránt. Rendkívül szép városfejlesztési tervek valósultak meg például Kiskunfélegyházán vagy Lajosmizsén, és számottevő beruházások voltak további hét városban.

Kifejezetten jó tapasztalatunk volt az olyan gazdaságfejlesztési projektek kapcsán is, amikor ipari területek, csarnokok, inkubátorházak valósultak meg. A gazdasági élet beelőzött miniket: ezek a létesítmények gyorsabban bérlőre vagy gazdára találtak, mint ahogy vártuk – mégpedig egytől egyig. **Az ügynökségnek is van saját gazdaságfejlesztési projektje. Erről mit kell tudni?**

Nagyon szerettünk volna saját beruházást megvalósítani egy olyan helyen, amelyet ismerünk, és tudjuk, hogy van növekedési potenciálja. A választásunk

Ballószögre esett: egy modellprogram keretében itt építettünk egy csaknem ezer négyzetméteres ipari csarnokot. Jelenleg a használatba vételi eljárás van folyamatban, ezt követően keresünk majd bérlőt. Vannak is már potenciális jelentkezők. Azt gondoljuk, hogy ez olyan beruházás, ami az ügynökségnek – így a vármegyei önkormányzatnak – bevételt termel, és a településen is adóbevételeket eredményez, munkahelyeket teremt. Hosszú távon terveink között szerepel, hogy a vármegye más térségeiben is megvalósítsunk hasonló beruházásokat.

Elkezdődött a következő uniós költségvetési ciklushoz kapcsolt TOP Plusz-támogatások pályáztatása, sőt Bács-Kiskunban már vannak megvalósult projektek is. Itt mekkora összegről beszélhetünk majd a következő években?

Az elkövetkező hétéves időszakra vonatkozó keretösszeg több mint 80 milliárd forint. Ahogy az előző ciklusban, úgy most is számíthatunk arra ugyanakkor, hogy ez az összeg menet közben növekedni fog. Ráadásul a megyei jogú városaink – Kecskemét és Baja – külön kerettel rendelkeznek. A támogatandó területek nagyrészt változatlanok maradtak, még ha más néven vagy konstrukcióban jelennek is meg a felhívásokban. Az „Élhető települések” nevű felhívás például kifejezetten kedvelt az önkormányzatok



körében, hiszen ezen belül lehet kerékpárútra, csapadékvíz-hálózatra, közlekedésfejlesztési projektekre vagy éppen közösségi terek fejlesztésére pályázni. Azt gondolom, hogy nemcsak az ügynökségnek, hanem az önkormányzatoknak is tekintélyes tapasztalataik vannak már az elmúlt évekből. Ennek köszönhető, hogy gyorsabban és hatékonyabban tudtuk elkezdni ezt az időszakot, és már van befejezett TOP Plusz-projektünk. Ha nem lassul le a rendszer, és ezt a tempót tartjuk, akkor sokkal előbb fognak megvalósulni a tervezett a beruházások, mint az előző időszakban.



A TOP Plusz-pályázatok keretében is minden vármegyei településen lesz új fejlesztés.

„A TOP támogatta a város dinamikus fejlődését”

Kiskunfélegyháza az elmúlt években összesen több mint 5 milliárd forint fejlesztési támogatást nyert el a TOP-ból.

Ebből a forrásból bővítették például az Ipari Parkot, ahol a 18 új közművesített ingatlan közül tízre már van betelepülési szándék, előszerződésekkel rögzítve.

Összesen huszonhat intézmény energetikai felújítása is megtörtént a városban. A telepített napelemekkel megtermelt villamos energia 10 millió forint nagyságrendű megtakarítást jelent az önkormányzatnak.

A szintén a TOP-ból finanszírozott zöldváros-program keretében megújult belvárosi téregyüttest a helyi közösség igényeit szem előtt tartva alakították ki.

Az árnyékos ülőhelyek és a rekreációt segítő zöldfelületek a közösségi élet színterei. Az áthaladó kerékpárút és a parkolók racionalizálása hozzájárult egy zöld, emberközpontú belváros kialakításához.

Kiskunfélegyházán egy új óvoda és egy új bölcsőde is épült, ami nemcsak a korábbi túlszűfoztságot és kapacitáshiányt segített felszámolni, hanem növelte a település népességmegtartó képessége is, és a kisgyermekes szülők könnyebben térhetnek vissza a munkaerőpiacra.

A Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járás telepü-



KISKUNFÉLEGYHÁZA

léseit érintő foglalkoztatási paktum is komoly támogatást jelentett az itt élőknek és az itt működő vállalkozásoknak: a tervezettnél többben, 219 fő jutott álláshoz ennek nyomán.

„A TOP-ban megvalósult

projektjeink a lehető legnagyobb mértékben támogatták a város dinamikus fejlődését, eredményeinek hatása hosszú távon érezhető, és a további fejlesztések alapjául szolgál” – hangsúlyozta Csányi József polgármester.

Új piac élénkíti a helyi gazdaságot



BAJA

Sok nagy volumenű TOP-beruházás valósult meg a vármegyében. Érdekes kiemelni a bajai Városi Piac felújítását, hiszen ez nemcsak a városképet javította, hanem a helyi és térségi gazdaságra is jótékony hatást gyakorolt.

A beruházás során a Városi Piac teljes, csaknem tízezer négyzetmé-

ternyi területe megújult. A Miklós utcai telekhatáron új, korszerű, kétszintes piaccsarnok épült összesen mintegy kétezer négyzetméter hasznos alapterülettel. Megújult ezenkívül a fedett-nyitott, több mint félezer árusítóegységet magába foglaló árusítótér, a kapcsolódó infrastruktúrális elemek és a zöldfelü-

let is. Az újonnan kialakított közösségi terek méltó helyszínévé váltak a helyi identitást, közösségformálást, környezettudatosságot erősítő akcióknak. Az 1,3 milliárd forintból újjáépült piac elnyerte a Fejér Vármegyei Építészakadémia Molnár Tibor-díját is.

A zöldváros-programhoz kapott csaknem 85 millió forint többlettá-

mogatásból megújult továbbá a Dr. Alföldi József tér burkolata, valamint zöldfelülete, és egy vadonatúj játszótér kialakítására is sor kerülhet. A kihelyezett játékok mellett a játszótér területén, illetve a járda mellett összesen 440 növény, köztük lombos fa, cserje, évelő és díszfű díszíti majd a zöldterületet.



BÁCSALMÁS



Új csarnokkal bővült az iparterület

A foglalkoztatottság növelése és a helyi gazdaság erősítése volt a célja annak a beruházásnak, amelynek keretében Bácsalmás közművesített iparterületének további fejlesztésére került sor egy iparcsarnok megépítésével. A parkosított környezetben felépített létesítmény két, szerkezeti és funkcionálisan elkülönülő, de átjárható egységből áll. A csaknem

300 négyzetméteres, kétszintes irodai és szociális blokk, valamint a több mint 700 négyzetméteres üzemcsarnok együttesen alkalmas arra, hogy a betelepülő cégek egy épületen belül végezhesék a szerelési, gyártási és irodai feladataikat. A beruházás a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program mintegy 300 millió forintos támogatásából valósulhatott meg.

MADARAS



Hogy a közlekedésnek is legyen holnapja

A Madarason élők közül sokan ingáznak autóbusszal iskolába vagy a munkahelyükre a közeli városokba. Bácsalmás tizenegy, Baja harmincöt kilométernyire fekszik. A helyi közlekedés fejlesztését célzó projekt során egy új buszfordulón kívül autóbuszöblöket alakítottak ki utasváró pavilonokkal. Ezeket akadálymentes

járdakapcsolatokkal építették meg. A beruházás a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésével hozzájárul az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az élhető, rendezett falukép kialakításához. A beruházást a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program ötvenhétmillió forintos támogatásából valósították meg a településen.

MINIBÖLCSŐDE MINT MEGTARTÓ ERŐ

Bácsbokod önkormányzata célul tűzte ki, hogy bölcsőde kialakításával és működtetésével támogatja a három év alatti gyermekek napközbeni ellátását, így az anyák munkába állását. A hét gyermek ellátását biztosító minibölcsődét egy meglévő és hőtechnikailag már korszerűsített ingatlanban, a napközi konyha épületében alakították ki. A 38 millió forintos TOP-támogatásból bútorok, játékok és egyéb bölcsődei eszközök beszerzése is megtörtént a 2021-ben megvalósult beruházás keretében.



ÚJ IPARTERÜLET ERŐSÍTI A GAZDASÁGOT

Az ipari és mezőgazdasági vállalkozások segítségével a foglalkoztatást is növeli az a beruházás, amelynek keretében új iparterületet alakítottak ki Madarason. A több mint ezer négyzetméteres ingatlan bekerítése mellett megtörtént a belső út megépítése, a terület elektromos ellátása, a víz-szennyvíz elvezetése, illetve a gázellátás kivitelezése. A projekt 57,5 millió forintból valósult meg, amit a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program biztosított.



NAGYBERUHÁZÁS A KISTELEPÜLÉSEN

A félezer lelkes község megtartó erejét növeli a Mátételkén megvalósult, önkormányzati tulajdonú inkubációs zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzem. Egy korábban varrodaként működő épületet újíttattak fel a cél érdekében, és a szükséges géppark beszerzése és beüzemelése is megtörtént. A beruházás célja azoknak az induló vállalkozásoknak a támogatása, amelyek a helyben megtermelt zöldségek és gyümölcsök feldolgozását vállalják. A projekt 40 millió forintos TOP-támogatásból valósult meg.



Energetikai felújítás a kisebb rezsiért



BÁCSBOKOD

A polgármesteri hivatal, a sportöltöző és a művelődési ház épületein történt fejlesztések eredményeként javult az intézmények energiahatékonysága Bácsbokodon. A polgármesteri hivatalban az összes homlokzati nyílás-

zárót kicserélték, valamint hőszigetelték a homlokzatot, a lábazatot és a földemeket. Ezek mellett új hőleadókat, csőhálózatot és kondenzációs kazánt szereltek fel. A sportöltözőben szintén hőszigetelés és nyílászáró-

csere történt, valamint új hőleadókat, csőhálózatot és kondenzációs kazánt szereltek fel. A művelődési házban főként gépészeti korszerűsítéseket hajtottak végre több mint 90 millió forintos TOP-forrás felhasználásával.

JÓ ÚTON HALADNAK

Bácsbokod és Bácsborsód közös múltja évtizedekre vezethető vissza, így nem volt kérdés, hogy a két települést összekötő kerékpárutat is összefogva valósítják meg. A beruházás nagymértékben segíti a munkába járást, hiszen több nagy foglalkoztató is a három kilométer hosszon megépült kerékpárút mentén működik. Az eddiginél kényelmesebb és egyben biztonságosabb közlekedést lehetővé tevő beruházást a vármegyei TOP-keret 150 millió forintos támogatásából finanszírozták.



Csatornarendszer a víz megtartásáért

TATAHÁZA

Tataházán is gondot okozott az éghajlatváltozásnak az a szegmense, amelyik egyszer hosszán tartó aszályt, másszor pedig rövid időn belül lezúduló nagy mennyiségű esőt jelent. Százhatvanmillió forintos TOP-támogatásból 2023 novemberére készült el a csapadékvíz-elvezető rendszer. Három és fél kilométer hosszban épült ki, illet-

ve újult meg a csapadékcatorna-hálózat. Összesen öt vízgyűjtő terület belvízelvezetési, szikkasztási és vízmegtartási feladatai valósultak meg. A csapadékvíz megtartása érdekében tározó is épült, amely tizenhárom hektárnyi területről gyűjti össze a csapadékokat, kapacitása megközelíti az ezerkétszáz köbmétert.